

Dos nous llibres de l'Institut

Joan Mari Cardona
Illes Pitiüses, III. FORMENTERA.

520 pàgines, 3 plànols i nombroses fotografies.

Tota l'obra es divideix en tres parts: poblament, despoblament i repoblament.

Formentera també fou poblada després de la conquesta catalana de 1235, com ho demostra diversitat de documents. Però fou un poblament molt breu, perquè una malaurada coincidència de causes ocasionà que s'hagués de despoblar. Així i tot els eivissencs no la varen oblidar totalment. Sempre la miraven com a cosa seua.

Durant els llargs segles del despoblament foren molts i importants els esdeveniments de Formentera: naufragis, estades de pirates, atacs a Eivissa, fugitius capturats...

Unes notes biogràfiques de Marc Ferrer de Joan i Toni Blanc de Toni figuren al principi de la tercera part, que és la més llarga, dedicada al definitiu repoblament. Els establiments de terres que feren ells i els seus hereus feren que l'illa es pogués repoblar ben aviat, des del principi del segle XVIII. Començaren a fer-se cases, s'obriren camins, es feren pous i aljubs, esglésies, torres de defensa, molins fariners...

Els índexs de propietaris, propietats, pobladors i de documents ajuden molt per aconseguir una visió total del repoblament.

M. Villangómez Llobet
Es més alt embruixament / Se suspèn la funció

L'Institut d'Estudis Eivissencs torna a editar un nou llibre de M. Villangómez Llobet. El llibre pertany al gènere dramàtic, fins ara absent en les obres publicades per l'escriptor. De Villangómez teníem, és cert, *S'assembla de ses dones*, però es tractava d'una adaptació d'Aristòfanes. El nou llibre, que duu el títol doble de *Es més alt embruixament* i *Se suspèn la funció*, comprèn, per tant, dues obres teatrals, aquesta vegada originals.

Villangómez, entre el 49 i el 57 o 58, i al mateix temps que es dedicava, amb més llarga vocació, a la poesia o bé a les prosas de *L'any en estampes*, va escriure nou o deu peces teatrals, unes més breus, les altres més extenses. Només uns pocs familiars o amics havien llegit alguna d'aquestes obres. Avui, al cap dels anys, l'autor ha volgut que n'apareguin dues, de tons i d'intencions ben diferents. *Es més alt embruixament* és una farsa eivissenca, escrita el 1950 en el dialecte de l'illa, en vers, mentre que en *Se suspèn la funció*, del 1957, s'empra la prosa, l'acció passa fora d'Eivissa i la llengua és la culta o literària.

A Eivissa s'ha escrit molt poc teatre, com s'ha escrit molt poca novel·la. En aquest sentit, el llibre és una novetat i té un especial interès. Com es ve a dir al pròleg, del mateix Villangómez, en *Es més alt embruixament* la llengua més íntima i popular, que encara reforcen o intensifiquen el metre i la rima, és l'objectiu principal de l'autor, mentre que aquest, en *Se suspèn la funció*, s'ha preocupat sobretot de l'estructura i la tècnica escèniques. L'última obra, a més, és una mostra de teatre en el teatre.

